

Huvudman

Roslagen Education AB, organisationsnummer: 556802-7378
Info@carlwahren.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Carl Wahren gymnasium i Norrtälje kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Roslagen Education AB att senast **torsdag den 30 november 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande behöriga och legitimerade lärare, garanterad undervisningstid, åtgärdsprogrammets utformning, arbetsplatsförlagt lärande, introduktionsprogrammen, betygssättning samt tillgång till skolpsykolog. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Roslagen Education AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Roslagen Education AB ska vidta följande åtgärder

Behöriga och legitimerade lärare

1. Se till undervisningen bedrivs av lärare med legitimation och behörighet för de ämnen och årskurser de bedriver undervisning i (2 kap. 13 § skollagen). Inför läsåret 2023/2024 ska rektorn försöka rekrytera legitimerade och behöriga lärare i idrott och hälsa, naturkunskap, historia, religion och

psykologi. Dokumentation av rekryteringsförsök samt anställningsavtal ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 30 november 2023.

Garanterad undervisningstid

2. Se till att eleverna får sin garanterade undervisningstid, genom att kompensera det bortfall av lektioner som skapas när elever är på apl och kurser i gymnasiegemensamma ämnen fortsätter. (16 kap. 17-20 §§ skollagen, 4 kap. 22 § gymnasieförordningen)
3. Se till att eleverna på introduktionsprogrammen får en utbildning som motsvarar heltidsstudier, det vill säga 23 timmars undervisning i veckan. (17 kap. 6 § skollagen) Inkom med tre exempel på individuella scheman senast den 30 november 2023.

Åtgärdsprogrammets utformning

4. Se till att åtgärdsprogram som utarbetas och beslutas från den 26 juni till den 30 november 2023 innehåller: uppgifter om elevens behov av särskilt stöd och hur behoven tillgodoses, datum för när de särskilda stödåtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som ansvarar för uppföljningen respektive utvärderingen (3 kap. 9 § skollagen). Dessa åtgärdsprogram ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 30 november 2023.

Arbetsplatsförlagt lärande

5. Se till att eleverna som går på yrkesprogram får arbetsplatsförlagt lärande i den omfattning de har rätt till (16 kap. 16 § skollagen och 4 kap. 12 § gymnasieförordningen) samt dokumentera omfattningen av apl enligt författningarna i lärlingarnas utbildningskontrakt. (16 kap. 11 a och 16 §§ skollagen)

Introduktionsprogrammen

6. Se till att utbildningarna på introduktionsprogrammen har planer för utbildningarna som huvudmannen har beslutat om (17 kap. 7 § skollagen). Inkom till Skolinspektionen med planerna senast den 30 november 2023.
7. Se till att det för samtliga elever på introduktionsprogrammen upprättas en individuell studieplan. I studieplanen ska det framgå vilken studieväg eleven går, utbildningens mål och längd, elevens mål med utbildningen, praktik och andra insatser som är gynnsamma för eleven. (17 kap. 7 § skollagen, 1 kap. 7 § gymnasieförordningen) Inkom med tre exempel på individuella studieplaner senast den 30 november 2023.

Betygssättning

8. Se till att samtliga lärare och administrativ personal på Carl Wahren gymnasium vid minst ett tillfälle ges information om betygssättning samt hur betyg ska beslutas och dokumenteras i betygskatalogen. Inkom med uppgift om när och hur informationen har lämnats samt en deltagarlista senast den 30 november 2023.

Tillgång till skolpsykolog

9. Se till att skolan har tillgång till en skolpsykolog. (2 kap. 25 och 27 §§ skollagen) Dokumentation av vidtagna åtgärder för att skolan ska få tillgång till skolpsykolog ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder den 30 november 2023.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser **skolans arbete med att skapa trygghet och studiero, utrustning och lokaler, tillgång till studie- och yrkesvägledande verksamhet, ordningsregler samt studiehandledning på modersmålet.**

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:826) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys våren 2023 inlett en tillsyn av Carl Wahren gymnasium, belägen i Hallstavik i Norrtälje kommun. Skolenheten är ett yrkesgymnasium och har cirka 88 elever våren 2023.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Carl Wahren gymnasium följer gällande bestämmelser om undervisning och lärande, extra anpassningar och särskilt stöd, arbetsplatsförlagt lärande (apl), introduktionsprogram, betygssättning, skolans arbete med att skapa trygghet och studiero samt grundläggande förutsättningar för skolenheten.

Tillsynen fokuserade på följande program: barn- och fritidsprogrammet (11 elever), vård- och omsorgsprogrammet (9 elever) samt fordons- och transportprogrammet (6 elever). På alla tre program finns även elever som går introduktionsprogram och som läser i integrerade grupper.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 15 mars 2023 och 16 mars 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. individuella studieplaner, betygs kataloger, åtgärdsprogram och utbildningskontrakt för apl.

Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Behöriga och legitimerade lärare

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn för Carl Wahren gymnasium har lämnat information om lärarnas legitimationer, behörigheter, anställningsformer, samt vilka ämnen och kurser respektive lärare undervisar i till Skolinspektionen. Myndigheten har också tagit del av aktuella scheman för några utvalda klasser på skolan. Vid granskning av dessa dokument noterar Skolinspektionen att undervisningen i ett flertal ämnen bedrivs av lärare som förvisso har legitimation samt behörighet för undervisning i några ämnen, men även undervisar i ämnen där de saknar behörighet. I ämnena naturkunskap, religion, historia, idrott och hälsa samt psykologi får eleverna undervisning av lärare som saknar behörighet i dessa ämnen.

I intervjun med rektorn samt i kompletterande frågor i april 2023 framkommer att det inte finns behöriga lärare i dessa ämnen inom huvudmannens organisation och att skolan inte har försökt att rekrytera behöriga lärare i dessa ämnen inför innevarande läsår.

Rektorn berättar även att eleverna generellt har svårast att få godkänt betyg i matematik, naturkunskap och engelska. Vidare förklarar rektorn att läraren i matematik som även undervisar i samhällskunskap, psykologi, religion och historia utan behörighet, har gjort det i flera år.

Den 7 juni 2023 meddelar rektorn att man inte har valt att rekrytera inför kommande läsår eftersom väldigt få elever har sökt till skolans utbildningar och framtiden för skolan därmed är oviss.

Rättslig reglering

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. (2 kap 13 § skollagen)

Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna, får en annan lärare bedriva undervisningen. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen, och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. (2 kap. 18 § skollagen)

Enligt förarbetena till bestämmelsen 2 kap. 18 § skollagen gäller att en person som enligt huvudregeln inte får användas för att bedriva en viss undervisning får användas för detta under högst ett år i sänder. I normalfallet bör det vara till terminens eller läsårets slut. Huvudmannen är efter denna tid skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen. (prop. 2009/2010:165 s 653)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att verksamheten vid Carl Wahren gymnasium inte lever upp till författningarnas krav avseende att ge eleverna undervisning av behöriga och legitimerade lärare.

Endast den som har legitimation som lärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen. Undantag får göras om det inte finns någon sådan lärare att tillgå inom huvudmannens organisation. En sådan lärare ska vara lämplig att bedriva undervisningen och i så stor utsträckning som möjligt ha en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande. Av utredningen framgår att legitimerade men obehöriga lärare undervisar i ämnena naturkunskap, historia, religion, idrott och hälsa samt psykologi. Enligt rektorn saknas det legitimerade och behöriga lärare i dessa ämnen att tillgå inom huvudmannens organisation. Det framkommer inte annat än att de obehöriga lärarna, som har lärarlegitimation, är lämpliga att bedriva undervisningen och att de i så stor utsträckning som möjligt har en utbildning som motsvarar den utbildning som är behörighetsgivande.

En lärare som omfattas av undantagsbestämmelsen får bara bedriva undervisning ett år i taget. Huvudmannen är därefter skyldig att på nytt försöka finna en lärare som har en utbildning som är avsedd för undervisningen.

De lärare som har undervisat i de aktuella ämnena har gjort det under längre tid än innevarande läsår utan att huvudmannen har försökt rekrytera behöriga lärare inför läsåret 2022/2023. De omfattas därmed inte av undantagsbestämmelsen i 2 kap. 18 § skollagen.

Att eleverna på Carl Wahren gymnasium inte får undervisning av behöriga lärare i samtliga ämnen riskerar att leda till att eleverna inte uppfyller de betygsriterier som minst ska uppnås i dessa kurser och i förlängningen inte får sin gymnasieexamen.

Garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Matematik 1a

Av utredningen framkommer att när eleverna läser Svenska 1/ Svenska som andraspråk 1, Engelska 5 och Matematik 1a i årskurs 1 och 2, slås elever från de olika yrkesprogrammen ihop i samma undervisningsgrupper i engelska, matematik och svenska. De veckor när eleverna är ute på sin arbetsplatsförlagda lärande (apl), missar eleverna lektioner och när de sen kommer tillbaka till skolan hoppar de på kursen igen. Av intervjuerna framkommer att läraren ska ge eleverna hjälp att komma ikapp. Eleverna på vård- och omsorgsprogrammet är ute på apl fyra veckor under höst- samt vårterminen under årskurs 1. För dessa elever betyder det att de missar totalt åtta veckors undervisning i dessa kurser, eftersom kurserna fortsätter för de andra eleverna. För kurserna i svenska och engelska har skolan lagt in kompensatoriska lektioner, så att eleverna ska få lika många lektioner i kurserna trots att de har apl, men det har skolan inte gjort för matematik.

Enligt Skolverkets statistik hade 60 procent av eleverna på skolan F på det nationella provet i Matematik 1a vårterminen 2022.

Eleverna berättar att matematiken är svår och att många elever får F i betyg. En elev berättar att de blir trötta när de är på apl och då orkar de inte läsa på kvällarna. Flera elever berättar att de blev erbjudna att läsa om matematikkursen, när de inte klarade kursen under det första året.

Av de inhämtade elevschemana framkommer att kursen Matematik 1a ligger utlagd med tre lektioner i veckan under höstterminen och vårterminen med en namngiven lärare. En lektion om 60 minuter på tisdagar och två lektioner om 60 minuter vardera på onsdagar.

Lärare berättar i intervjun att det ligger tre matematiklektioner i veckan i elevernas schema så det handlar om 24 lektioner i matematik som eleven missar under sin apl. En lärare berättar att skolan har lagt ut fler timmar i matematikkursen detta läsår för att fler elever ska klara den. Lärarna försöker undvika att eleven måste jobba ikapp det eleven har missat under apl.

23 timmars undervisningstid per vecka

Skolinspektionen har tagit del av sju elevers scheman som alla går på antingen yrkesintroduktion eller programinriktat val. Inte någon elev har 23 timmars undervis-

ning på schemat. En elev har 8 timmar och 15 minuter, en annan elev har 14 timmar och de andra fem eleverna har 21 timmars och 35 minuter undervisning på schemat.

Av intervjun framgår att rektorn inte kan svara på varför eleverna inte har 23 timmars undervisning i sina scheman.

Kuratoren på skolan har ansvar för att följa upp elevernas individuella studieplan, vid individuella samtal vid läsårets början. För vissa elever blir det fler samtal, berättar elevhälsans representanter. På frågan varför eleverna inte har fullständiga scheman svarar elevhälsans representanter att det ska vara noterat i elevens individuella utvecklingsplan. En gång per år följer rektorn, mentorn och kuratorn upp varje elevs individuella studieplan, enligt elevhälsans representanter.

Skolinspektionen har tagit del av sju elevers individuella studieplaner, som går in i introduktionsprogram. I dessa finns inte information om att någon elev har reducerat någon kurs och därför skulle ha kortare skoldag.

Rättslig reglering

Utbildningen på nationella program ska bedrivas som heltidsstudier. Eleverna har rätt till minsta antal undervisningstimmar om 60 minuter (garanterad undervisningstid). Omfattningen av studierna på nationella program anges i gymnasiepoäng. Utbildningens omfattning framgår av en poängplan.

Alla elever på yrkesprogram ska läsa Matematik 1a som består av 100 gymnasiepoäng (16 kap. 17-20 §§ skollagen).

För nationella program i gymnasieskolan beslutar huvudmannen om antalet undervisningstimmar för varje kurs, varje ämnesområde, gymnasiearbetet samt om hur undervisningstiden ska fördelas över läsåren. Huvudmannen ska redovisa hur eleven har fått sin garanterade undervisningstid. (4 kap. 22 § gymnasieförordningen).

För läsåret eller för kortare tid ska det finnas ett schema som innehåller uppgifter om samtliga undervisningspass och lärare (3 kap. 4 § gymnasieförordningen).

Utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Utbildningens omfattning får dock minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skäl. (17 kap. 6 § skollagen)

I förarbeten anges att utgångspunkten alltid måste vara att undervisningstiden förläggs så att eleverna ges möjlighet att nå målen för utbildningen (prop. 2009/10:165 s. 422 f.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att utbildningen vid Carl Wahren gymnasium inte lever upp till bestämmelserna om den garanterade undervisningstiden.

Av utredningen framkommer att alla elever inte får sin garanterade undervisningstid i Matematik 1a. Enligt skolans schema är det utlagt tre timmar i veckan vilket blir 99 timmar i kursen Matematik 1a. Skolan slår ihop elever från olika program i svenska, engelska och matematik. När eleverna är ute på apl missar de många lektioner i Svenska 1/Svenska som andraspråk 1, Engelska 5 och Matematik 1a, eftersom kurserna fortsätter. För svenska och engelska har skolan läsåret 2022/2023 lagt in kompensatoriska lektioner, men inte för matematiken, berättar lärarna. Det handlar om 24 lektioner i Matematik 1a som eleverna på barn- och fritidsprogrammet och vård- och omsorgsprogrammet missar under sin apl i årskurs 1.

Eleverna på introduktionsprogram har inte minst 23 timmars undervisning i sina scheman, vilket de har rätt till.

Att eleverna vid Carl Wahren gymnasium inte får de undervisningstimmar som de har rätt till, kan leda till att eleverna inte klarar de betygsgränser som minst ska uppfyllas, vilket kan leda till att eleverna på Carl Wahren gymnasium inte når målen för sin utbildning.

Åtgärdsprogrammets utformning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av sju åtgärdsprogram för särskilt stöd, som finns på de tre yrkesprogrammen (inklusive introduktionsprogrammen) som ingick i tillsynen. I samtliga åtgärdsprogram saknas datum för uppföljning och utvärdering, inte heller finns det namn på vem som är ansvarig för uppföljning och utvärdering.

I intervjun med elevhälsans personal framkommer att skolan inte noterar i besluten om åtgärdsprogram när och vem som ska följa upp dessa. Samordnaren för elevhälsan uppger att hen bokar dessa tillfällen direkt i sin kalender.

I intervjun med rektorn säger hen att hen ska se över detta arbete.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Ett åtgärdsprogram ska innehålla uppgifter om vem som är ansvarig för att följa upp respektive utvärdera åtgärderna samt datum för när detta ska ske. Av utredningen framgår att det i samtliga åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av saknas uppgift om vem som är ansvarig att följa upp och utvärdera åtgärderna

samt när åtgärderna ska följas upp respektive utvärderas. Att skolans åtgärdsprogram saknar uppgifter om vem som är ansvarig för att följa upp och utvärdera åtgärderna och datum för detta påverkar möjligheterna att följa upp och utvärdera om åtgärderna har fått förväntad effekt.

Sammantaget leder ovan anförda brister till att eleverna på Carl Wahren gymnasium riskerar att inte få det stöd de behöver och enligt lag har rätt till, vilket kan leda till att eleverna inte får sin gymnasieexamen.

Arbetsplatsförlagt lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framkommer att på Carl Wahren gymnasium går det 88 elever läsåret 2022/2023, varav 47 elever går på något av de tio yrkesprogrammen som skolan erbjuder och 41 elever går på något av de tre introduktionsprogrammen. Samtliga elever på skolan erbjuds arbetsplatsförlagt lärande och är inskrivna som lärlingar.

Av elevintervjuerna framgår att flera elever i årskurs 1 inte vet om de går lärlingsutbildning eller inte. Två elever säger att man går lärling om man går på fordons- och transportprogrammet. Flera elever i årskurs 2 och 3 är osäkra på om de går lärling eller inte. Lärarna har inte förklarat om de läser lärling eller inte, säger en elev.

Av lärarintervjuerna framgår att eleverna på vård- och omsorgsprogrammet får 28 veckors praktik. Branschen säger nej till något annat och därför finns inga lärlingar på vård- och omsorg. Lärarna på fordons- och transportprogrammet berättar att eleverna ska vara lärlingar egentligen, men att det inte blir så för alla. Där är eleverna på skolan hela läsåret under årskurs 1 och i årskurs 2 är de i regel på apl två dagar per vecka, för att sedan i årskurs 3 vara heltid på apl. På frisörsprogrammet, floristprogrammet och industritekniskt program går alla elever lärling och får apl i den omfattning som krävs, enligt lärarna.

Av lärarintervjuerna framkommer vidare att skolan inte skriver in i elevernas individuella studieplan vilka eller hur många veckor eleven ska vara på apl. I stället ska det framgå av elevens schema.

Elevhälsans representanter berättar i intervju att en av representanterna ansvarar för att följa upp elevernas individuella studieplaner, men inte är involverad i antalet veckor eleven ska vara på apl.

Rektorn berättar att skolan skriver in alla elever som lärling när de börjar på Carl Wahren gymnasium. Skolan hade tidigare en apl-samordnare, men numera är det yrkeslärarna som ansvarar för apl för sina elever. Rektorn säger att det inte står inskrivet någonstans hur många veckor varje elev ska ha apl. Rektorn berättar att på barn- och fritidsprogrammet, där hen också undervisar, berättar lärarna för eleverna när de börjar hur apl är upplagt på skolan. På barn- och fritidsprogrammet får eleverna i årskurs 1 apl en dag i veckan under höstterminen och på vårterminen

två dagar i veckan. I årskurs 2 och 3 har eleverna apl två dagar i veckan. Även frisörsprogrammet har samma upplägg, tillägger rektorn.

Skolinspektionen har tagit del av samtliga elevers utbildningskontrakt på yrkesprogrammen vård- och omsorg, barn- och fritid och fordons- och transport, samt inhämtat en förteckning över hur många veckors apl varje elev har haft och planeras att ha under sin utbildning. Av dessa dokument framkommer att en elev av totalt 26 elever på vård- och omsorgsprogrammet, barn- och fritidsprogrammet och fordons- och transportprogrammet har mer än hälften av sin utbildning förlagd till en eller flera arbetsplatser, vilket definierar en lärlingsutbildning. Samtliga elever utom två startade lärlingsutbildning höstterminen i årskurs 1 enligt skolans dokumentation

Av samma dokument framkommer att samtliga elever utom en får minst 15 veckors apl under sin utbildning.

Av de inhämtade utbildningskontrakten finns fyra kontrakt som inte uppger omfattningen av kurserna som genomförs på arbetsplatsen. Det framgår inte av något av de inhämtade kontrakten hur många dagar per vecka eleven är i skolan respektive på arbetsplatsen.

Skolinspektionen har även fått ta del av några elevers scheman och individuella studieplaner. Av dessa framgår inte om eller vilka veckor eleven ska vara på apl.

Rättslig reglering

En elev på yrkesprogram ska ha minst 15 veckors arbetsplatsförlagt lärande.

Rektorn beslutar om hela eller delar av kurser ska förläggas till arbetsplatser och om hur fördelningen över läsåren ska göras. (4 kap. 12 § gymnasieförordningen)

Lärlingsutbildning inom gymnasieskolan innebär att eleven genomför mer än hälften av utbildningen som arbetsplatsförlagt lärande. Eleven kan påbörja sin lärlingsutbildning första, andra eller tredje läsåret. Omfattningen ska räknas från och med det läsår som eleven påbörjar den gymnasiala lärlingsutbildningen.

Vid gymnasial lärlingsutbildning ska det upprättas ett skriftligt utbildningskontrakt för varje elev och arbetsplats där eleven gör apl. Det är skolhuvudmannen som ansvarar för att utbildningskontrakt upprättas. Utbildningskontrakten ska undertecknas av eleven, skolhuvudmannen och arbetsgivaren. Om eleven är under 18 år ska även elevens vårdnadshavare underteckna utbildningskontraktet. I utbildningskontraktet ska det enligt skollagen bland annat anges vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen och omfattningen av dessa delar. (16 kap. 11-11a och 16 §§ skollagen)

Yrkesintroduktion ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande eller praktik. Hela utbildningen får skolförläggas om huvudmannen bedömer att detta uppenbart bäst gynnar eleven. (6 kap. 4-5 §§ gymnasieförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med arbetsplatsförlagt arbete för eleverna. Det är inte tydligt för varken elever, lärare eller rektorn i vilken omfattning eleverna får sin apl samt vilka elever som går gymnasial lärlingsutbildning på Carl Wahren gymnasium.

I de av Skolinspektionen inhämtade utbildningskontrakten för eleverna på vård- och omsorgsprogrammet, barn- och fritidsprogrammet och fordons- och transportprogrammet framgår inte hur stor del av yrkeskurserna som ska genomföras på arbetsplatsen respektive på skolan, för flera elever. Enligt den förteckning skolan har lämnat in till Skolinspektionen får endast en elev på skolan apl i den omfattning som eleven har rätt till på gymnasial lärlingsutbildning.

Skolinspektionen bedömer att Carl Wahren gymnasium inte lever upp till författningarnas krav avseende gymnasial lärlingsutbildning. Skolan ger visserligen eleverna de 15 veckors arbetsplatsförlagt lärande, som är ett minimum på yrkesprogrammen, men inte den omfattning som krävs för en lärlingsutbildning.

Introduktionsprogrammen

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Plan för utbildningen

På Carl Wahren gymnasium finns både yrkesintroduktionsprogrammet och programinriktat val på alla yrkesprogram som skolan har. Det är huvudmannens styrelse som bestämmer vilka program skolan ska erbjuda inför varje läsår, enligt rektorn. Eleverna på introduktionsprogram läser ihop med eleverna på de nationella yrkesprogrammen. Av utredningen framkommer att det inte finns någon plan för introduktionsutbildningarna beslutad av huvudmannen.

Elevernas individuella studieplan

I utredningen har elevernas scheman jämförts med vad som står i elevens individuella studieplan. Överst i dokumentet finns "omfattning" och samtliga elever har fått "fullständigt" i sina dokument. I slutet av dokumentet står "Totalt antal poäng i elevens studieplan".

I tre av elevernas individuella studieplan står det att eleven läser ett fullständigt program, men summeringen kommer inte upp i 2500 poäng.

I fem elevers individuella studieplaner (elev 2, 4, 9, 13 och 21 enligt Elevnyckel till protokollet 2023-03-22) stämmer inte kurserna med vad eleven har i schemat. Det saknas korrekt studieväg, mål för utbildningen, utbildningens längd samt information om praktik.

Elev 9 läser programinriktat val mot vård- och omsorgsprogrammet. Enligt elevens individuella studieplan står att hans utbildning startade 2020-08-18. Han läste svenska som andraspråk, engelska, matematik, historia, religion, samhällskunskap på grundskolenivå läsåret 2020/21. Eleven har ännu inte fått minst E i idrott och

hälsa och engelska för grundskolan. I elevens schema finns 14 timmar undervisning. Hans individuella studieplan saknar korrekt studieväg, mål för utbildningen, utbildningens längd samt information om praktik.

Av sju inhämtade individuella studieplaner har sju inte det innehåll som författningarna kräver. Flera har inte utskrivit vilket introduktionsprogram eleven läser. Elever som är inskrivna på programinriktat val har inte de grundskoleämnen som de ska läsa för att bli behöriga för det yrkesprogram eleverna siktar att bli behöriga till.

Rättslig reglering

Utbildningen på ett introduktionsprogram ska följa en plan för utbildningen som beslutats av huvudmannen. Utbildningsplanen ska innehålla uppgifter om utbildningens syfte, huvudsakliga innehåll och längd. För varje elev ska det upprättas en individuell studieplan. (17 kap. 7 § skollagen)

För en elev på gymnasiet ska följande uppgifter finnas: vilken studieväg eleven går på, de kurser eller ämnesområden som eleven har valt eller valt bort, övriga kurser eller ämnesområden som ingår i elevens program, om eleven följer ett utökat program och i så fall vilka kurser som ligger utanför det fullständiga programmet, om eleven följer ett reducerat program och i så fall i vilken omfattning samt om möjligt vilka kurser som har tagits bort, om eleven följer ett individuellt anpassat program och i så fall vilka kurser som har bytts ut, när det är aktuellt, elevens studier i grundskolans ämnen, och om eleven får fjärrundervisning och i så fall i vilken utsträckning. Om eleven går ett introduktionsprogram i gymnasieskolan ska den individuella studieplanen dessutom innehålla uppgifter om: utbildningens mål och längd, delar av kurser, annan yrkesinriktad utbildning, praktik och andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen, elevens mål med sin utbildning och när det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot. (1 kap. 7 § gymnasieförordningen)

Programinriktat val (IMV)

Utöver vad som gäller för all gymnasieutbildning enligt 15 kap. 2 § är syftet med programinriktat val att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program och att de så snart som möjligt ska kunna antas till det programmet. (17 kap. 3 § skollagen)

Programinriktat val riktar sig till ungdomar som inte har alla de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program, men från grundskolan har godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk och i engelska eller matematik samt i minst fyra andra ämnen, eller i engelska och matematik samt i minst tre andra ämnen. (17 kap. 10 § skollagen)

En elev på programinriktat val ska läsa de grundskoleämnen som eleven inte har godkända betyg i och som krävs för att eleven ska bli behörig till ett nationellt program, och kurser som ingår i det nationella program som utbildningen är inriktad mot. Om utbildningen är inriktad mot ett yrkesprogram ska utbildningen innehålla

arbetsplatsförlagt lärande enligt 4 kap. 12-14 §§. Arbetsplatsförlagt lärande behöver dock inte förekomma i den omfattning som anges där. (6 kap. 4 § gymnasieförordningen)

Yrkesintroduktion (IMY)

Yrkesintroduktion vänder sig till elever som saknar godkända betyg för behörighet till ett yrkesprogram. Syftet med yrkesintroduktion är att elever ska få en yrkesinriktad utbildning som underlättar för dem att etablera sig på arbetsmarknaden eller som leder till studier på ett yrkesprogram. (17 kap. 3 § skollagen)

Yrkesintroduktion ska i huvudsak innehålla yrkesinriktad utbildning. Den får innehålla hela eller delar av kurser i karaktärsämnen och i gymnasiegemensamma ämnen som ingår i gymnasieskolans nationella yrkesprogram eller annan yrkesinriktad utbildning.

Utbildningen ska innehålla arbetsplatsförlagt lärande enligt 4 kap. 12-14 §§ eller praktik. Arbetsplatsförlagt lärande behöver dock inte förekomma i den omfattning som anges där.

Hela utbildningen får skolförläggas om huvudmannen bedömer att detta uppenbart bäst gynnar eleven.

Yrkesintroduktion får också innehålla grundskoleämnena som eleven saknar godkända betyg i. Även andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling får ingå i utbildningen. (6 kap. 5 § gymnasieförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Carl Wahren gymnasium brister i hur skolan arbetar med elevernas individuella studieplaner på introduktionsprogrammen, enligt författningarna.

Det saknas en plan för utbildningen beslutad av huvudmannen för introduktionsprogrammen.

Skolan upprättar förvisso en individuell studieplan för alla elever, men dokumenterar inte elevens studieväg korrekt, i vilken omfattning eleven ska ha arbetsplatsförlagt lärande eller praktik, elevens mål med sin utbildning, vilka kurser eleven läser innevarande läsår eller huruvida någon kurs har blivit reducerad med mera.

En elev har blivit antagen till programinriktat val, utan att ha godkända betyg i svenska eller svenska som andraspråk samt engelska eller matematik, vilket författningarna kräver.

Sammantaget bedömer Skolinspektionen att huvudmannen behöver upprätta en plan för utbildningen i de olika introduktionsprogrammen vid Carl Wahren gymnasium samt vidta åtgärder för att se till att rektorn och skolans personal följer författningarna gällande introduktionselevernas individuella studieplan samt att

elever antas till programinriktat val endast om de uppfyller författningarnas krav gällande godkända betyg.

Att skolan inte har en plan för introduktionsutbildningarna och eleverna inte har korrekta studieplaner riskerar att leda till att eleverna inte får den utbildning som de har rätt till och i förlängningen inte når målen för sin utbildning.

Betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av samtliga betyg från juni 2022 för elever på de utvalda programmen vård - och omsorg, barn- och fritid samt fordons- och transportprogrammet. Dessutom har betygskataloger för några utvalda kurser granskats. De flesta betyg har satts av legitimerade och behöriga lärare och i några fall av två lärare.

Av utredningen framkommer att en klass i årskurs 3 inte hade fått betyg i kursen Naturkunskap 1a1, som de läste i årskurs 2. I flera andra betygskataloger har en visstidsanställd olegitimerad yrkeslärare satt samtliga betyg själv.

Eleverna berättar att kursen Naturkunskap 1a1 hölls öppen till dess att eleverna hade genomfört en obligatorisk laboration.

Vidare säger lärarna att rutinen på skolan är att när en olegitimerad lärare ska sätta betyg på en kurs är det rektorn som signerar betygen.

Rektorn förklarar att det inte beslutades om betyg i naturkunskapskursen därför att det saknades ett moment för flera elever. Vidare uppger rektorn att rutinen för att sätta betyg när det varit en olegitimerad lärare som undervisat är att rektorn då signerar betygskatalogen.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska rektorn se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar. (3 kap. 14 § skollagen)

Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn. (3 kap. 16 § skollagen)

Bestämmelserna i 3 kap. 16 § andra stycket skollagen gäller inte för lärare som saknar legitimation och är anställda utan tidsbegränsning för att bedriva undervisning i ett yrkesämne (8 kap. 1 a-d §§ gymnasieförordningen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Med beslut om betyg avses beslut att sätta betyg efter varje avslutad kurs och på gymnasiearbete eller efter prövning, både när det gäller den som är elev i gymnasieskolan och när det gäller den som inte är det, eller att inte sätta betyg. Sådana beslut markeras i betygskatalogen med ett horisontellt streck. Beslut om betyg ska genast kunna sammanställas för varje enskild elev. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs. (8 kap. 8 § gymnasieförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Carl Wahren gymnasium inte följer författningarna vad gäller hur betygssättningen ska gå till och hur betyg ska beslutas och dokumenteras i betygskatalogen.

Av utredningen framgår att eleverna i en klass i årskurs 3 inte har fått betyg i kursen Naturkunskap 1a1 som de studerade föregående läsår. Vidare framgår att en visstidsanställd yrkeslärare utan lärarlegitimation ensam fattat beslut om betyg. En sådan lärare ska fatta beslut om betyg tillsammans med en lärare som är legitimerad.

Betygsättning är en myndighetsutövning. Betyg har en direkt koppling till behörighet och urval för vidare utbildning. Det är därför av stor betydelse att betyg beslutas och dokumenteras i betygskatalogen på ett korrekt sätt.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen behöver vidta åtgärder för att se till att rektorn och skolans personal följer författningarna gällande betygssättning.

Tillgång till skolpsykolog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framkommer att skolan inte har tillgång till någon skolpsykolog. Både lärare, elevhälsans representanter och rektorn berättar att skolan inte har tillgång till någon skolpsykolog. Skolans kurator och skolsköterska stöttar elever som behöver komma i kontakt med psykiatrin eller psykolog, och ger stödsamtal.

I mail den 19 juni 2023 från rektorn framkommer att skolan ännu inte har vidtagit åtgärder för att få tillgång skolpsykolog.

Rättslig reglering

För eleverna i gymnasieskola ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas.

För medicinska, psykologiska och psykosociala insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog och kurator. Vidare ska det finnas tillgång till

personal med sådan kompetens att elevernas behov av specialpedagogiska insatser kan tillgodoses. (2 kap. 25 och 27 §§ skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framkommer att Carl Wahren gymnasium inte lever upp till författningarnas krav gällande tillgång till en skolpsykolog.

Att skolan inte har tillgång till en skolpsykolog kan leda till att eleverna inte får det stöd i sin utveckling som de har rätt till.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Roslagen Education AB:s verksamhet vid Carl Wahren gymnasium uppfyller inte författningarnas krav vad gäller: behöriga och legitimerade lärare, garanterad undervisningstid, åtgärdsprogrammets utformning, arbetsplatsförlagt lärande, introduktionsprogrammen, betygssättning samt tillgång till skolpsykolog. Det finns därför skäl att förelägga Roslagen Education AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Skolans arbete med att skapa trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Flickorna i årskurs 3 gav låga omdömen om trygghet, studiero, förhindra kränkningar och bemötande i Skolenkäten i januari 2022. Skolans rektor och personal har redovisat för skolinspektionen vad skolan har gjort och vilka åtgärder som har satts in samt hur stämningen är på skolan idag.

Av intervjuerna framkommer att eleverna vid utredningen överlag känner sig trygga i skolan. Eleverna vet till vem och vart de kan vända sig om de skulle utsättas för en kränkning och de är trygga med att personalen skulle agera om någon blev utsatt. Eleverna beskriver studieron som god. Eleverna i årskurs 2 och 3 berättade att anledningen till att de svarade så lågt på enkäten förra året var att det då var problem på skolan, men att lärarna och rektorn har löst problemet nu.

Det är ett gott klimat på skolan och de flesta elever känner sig trygga, anser lärarna och elevhälsans representanter.

Rektorn berättar att efter förra årets incident har skolan infört mer tid för lärarna att vara rastvakter. Hon anser att all personal tar ansvar för att anmäla kränkande behandling och att vid det månatliga styrelsemötet finns en stående punkt som handlar om inkomna kränkingsanmälningar.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen)

En lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Alla i skolan ska uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling (Lgy 11, 2.2 Normer och värden, Riktlinjer).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tillgång till studie- och yrkesvägledande verksamhet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att skolan har haft en studie- och yrkesvägledare, men att denna slutade i februari. Skolan har nu ett avtal med en konsult som eleverna kommer att träffa genom att boka upp sig på Teamsmöten. Men även lärarna och kuratorn är involverade i att ge studie- och yrkesvägledning, berättar lärarna och rektorn. Inför att eleverna ska välja sina individuella val och inför sista terminen i årskurs 3 har skolan inarbetade moment. Alla program har regelbundna programråd, skolan anordnar studiebesök och fackförbund bjuds in regelbundet, enligt rektorn. Eleverna får dessutom inblick i arbetslivet genom sina apl-platser. Eleverna uppger i intervjuer att de har fått hjälp med att byta program och vägledning vad de ska göra efter studenten av bland annat kuratorn.

Rättslig reglering

Elever i alla skolformer utom förskolan och förskoleklassen ska ha tillgång till personal med sådan kompetens att deras behov av vägledning inför val av framtida utbildnings- och yrkesverksamhet kan tillgodoses. Även den som avser att påbörja en utbildning ska ha tillgång till vägledning. (2 kap. 29 § skollagen)

Gymnasieskolan ska nära samverka med de obligatoriska skolformerna, arbetslivet, universiteten och högskolorna samt med samhället i övrigt. Detta krävs för att eleverna ska få en utbildning av hög kvalitet och få underlag för val av kurser inom utbildningen och för vidare studier eller yrkesverksamhet. Det är särskilt viktigt att skolan samarbetar med arbetslivet om yrkesutbildningen.

Genom att arbetslivet fortlöpande förändras när det gäller behovet av kompetens och rekrytering av arbetskraft inom olika områden har studie- och yrkesvägledning i vid mening stor betydelse. Universitet och högskolor, arbetsförmedlingar, näringsliv samt arbetsmarknadens parter och branschorganisationer har därför viktiga roller i informationen till skolan och eleverna. (Lgy 11, 2.4 Utbildningsval – arbete och samhällsliv, 2.6 Rektorns ansvar)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Utrustning och lokaler

Omständigheter som ligger till grund för bedömning

Skolan har inte någon egen idrottssal eller laborationssal. Eleverna berättar att de går till grannskolan när de ska idrott och hälsa. De som läser naturkunskap har åkt till Erkenlaboratoriet, som är en del av Uppsala universitet för att göra laborationer.

Rättslig reglering

För utbildningen ska de lokaler och den utrustning finnas som behövs för att syftet med utbildningen ska kunna uppfyllas (2 kap. 35 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Ordningsregler

Omständigheter som ligger till grund för bedömning

Av utredningen framkommer att skolan har ordningsregler som följs och följs upp regelbundet och beslutas av rektor. Eleverna berättar att ordningsreglerna tas upp av lärarna och att eleverna får ha synpunkter på om det bör läggas till eller tas bort något i dem.

Rättslig reglering

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler. (5 kap. 5 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av utredningen framgår att ingen elev på Carl Wahren gymnasium har studiehandledning på modersmål läsåret 2022/23.

En elev berättar att hen hade studiehandledning på modersmål tidigare, men inte längre och känner inte till varför det upphörde. En annan elev säger att det inte går att få studiehandledning på hens modersmål, men att hen får stöd genom att lärarna pratar engelska med hen.

Lärarna säger att kommunen har dragit ner på möjligheten att få studiehandledning på modersmål. På frågan om de tror att någon elev skulle behöva det nu svarar samtliga lärare att de tror det skulle hjälpa många elever, särskilt när de arbetar med fackspråkliga termer. Detta får stora konsekvenser, säger lärarna. Vidare berättar lärarna att problemet är att många elever säger att de har förstått, och vågar inte säga att de inte förstår och att det är för att många elever kommer från en annan skolkultur. Lärarna namnger elever från vård- och omsorgsprogrammet och från fordons- och transportprogrammet, som de anser skulle behöva studiehandledning på modersmål för att nå målen för utbildningen.

Elevhälsans representanter berättar att när lärarna anmäler att elever behöver studiehandledning på modersmålet så utreds dessa. Om det finns ett behov beställer skolan detta stöd från kommunen. I nuläget utreds en elev. Representanterna menar att många yrkeslärare tycker det är en utmaning att undervisa elever med språksvårigheter och att de tror att det egentligen handlar om att använda rätt pedagogiska metoder.

Rektorn inkommer efter Skolinspektionens besök med information att skolan har startat en utredning för att se om det finns elever som behöver studiehandledning på modersmålet.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. (9 kap. 9 § gymnasieförordningen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredaren Anna Malmenfelt.

Utredaren Anna Högfors Lindståhl har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Cecilia Winberg medverkat.